

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Pîslaru Vitalie Xxxxx, născut la xxxxx, originar din s. Xxxxx r-l Xxxxx, domiciliat s. Xxxxx r-l Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 17.04.2015-01.02.2019
2. instanța de apel: 28.10.2019-12.04.2022
3. instanța de recurs: 23.06.2022 - 06.12.2022

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 1 februarie 2019, Pîslaru Vitalie Xxxxx, învinuit în baza art. 190 alin. (5) din Codul penal, a fost achitat, pe motiv că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, de către organul de urmărire penală Pîslaru Vitalie, se învinuiește că la 29 iulie 2013, aflându-se în mun. Chișinău, str. Mesager, 6, la stația de păstrare a petrolului a Societății cu răspundere limitată "Vero-Nadina", urmărind scopul dobândirii ilicite a motorinei în cantitate de 10000 litri, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile, dorind și admițând în mod conștient survenirea acestor urmări, invocând pretextul achitării motorinei în cereale ce urmau a fi recoltate de către ultimul, profitând de încrederea acordată de către managerul societății Grigoraș Gheorghe, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la Societatea cu răspundere limitată "Vero - Nadina", 5000 litri motorină, iar la 30 iulie 2013, încă 5000 litri motorină, ceea ce valorează în total suma de 148000 lei, după care, știind cu certitudine că nu va achita motorina procurată și nu va respecta obligațiile asumate, a însușit-o ilicit, cauzând părții vătămate daună materială în proporții deosebit de mari.

Astfel, fapta incriminată inculpatului, a fost încadrată juridic în prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal, (până la modificările operate prin Legea 179 din 26 iulie 2018), *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Pîslaru Vitalie să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și în baza sancțiunii acestui articol să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, cu privarea dreptului de a ocupa funcții și desfășura activități privind gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În motivarea cererii de apel s-a invocat:

-instanța de judecată a dispus achitarea lui Pîslaru V., din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, fără însă a indica concret care elemente anume lipsesc;

- analizând circumstanțele speței sub aspectul laturii obiective se constată că Pîslaru Vitalie a comis infracțiunea de escrocherie abuzând de încrederea obținută față de reprezentantul companiei „Vero-Nadina” SRL, Grigoraș Gheorghe, din considerentul că cei doi se cunoșteau de cinci ani, iar Pîslaru Vitalie era director la compania „Pîslaru& KO” SRL, în virtutea acestor circumstanțe, Pîslaru Vitalie a fost perceput de către reprezentantul părții vătămate - Grigoraș Gheorghe ca persoană de bună credință și nemanifestînd nici cea mai elementară propudență față de acesta, a încheiat cu inculpatul un contract prin care i-a transmis motorină, în cantitate de 10 000 litri. Potrivit obligațiilor contractuale asumate, Pîslaru Vitalie urma să achite cantitatea de motorină procurată în decursul la o lună de zile însă, contrar acestor obligații, numitul nu a achitat această datorie, inițial explicând că, are datorii față de alți creditori, după care în genere a încetat a răspunde la apeluri, ulterior chiar și-a schimbat numerele de telefon. Totodată, în virtutea faptului că, pe conturile bancare care le deținea Pîslaru Vitalie la acea perioadă au fost atestate mișcări de mijloace bănești, dînsul nu a achitat plățile datorate și respectiv prin însușirea de către acesta a motorinei în cantitate de 10 000 litri, companiei „Vero- Nadina” SRL i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în mărime de 148 000 lei, circumstanțe care atestă în acțiunile inculpatului prezenta laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal;

- cu referire la analiza circumstanțelor speței sub aspectul laturii subiective, apelantul indică că întrucît inculpatul Pîslaru Vitalie a obținut prin abuz de încredere de la reprezentantul companiei „Vero-Nadina” SRL, Grigoraș Gheorghe, a motorinei în cantitate de 10 000 litri, iar pînă la momentul actual suma datorată față de ultimul nu a fost stinsă, respectiv într-o atare situație acesta din start nu a avut intenția de a se achita pentru motorina procurată, iar în asemenea circumstanțe în acțiunile inculpatului se atestă prezența laturii subiective a componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 Cod penal;

- fapta care a fost incriminată inculpatului Pîslaru Vitalie întrunește pe deplin toate elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 Cod penal;

- instanța de fond a acordat prioritate celor prezentate de către partea apărării, neluînd în considerație și probele prezentate de către partea acuzării;

-la adoptarea soluției pe caz instanța de judecată din start a apreciat că, acțiunile inculpatului Pîslaru Vitalie sunt de natură civilă, fără însă a analiza complet și obiectiv circumstanțele de drept și de fapt care sunt desprinse din speță, precum și probele prezentate de către acuzare;

- din probele administrate pe parcursul examinării cauzei penale, s-a stabilit că, inculpatul Pîslaru Vitalie a primit de la reprezentantul „Vero-Nadina” SRL, Grigoraș Gheorghe, motorină în cantitate de 10 000 litri, pe care conform clauzelor contractuale urma să o achite în termen de o lună de zile. Respectiv, inculpatul a vîndut această cantitate de motorină, însă angajamentul anterior asumat nu și l-a onorat iar banii obținuți și i-a însușit;

-primirea bunurilor, cu condiția îndeplinirii unui angajament, poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Respectiv, acest fapt este confirmat prin aceea că, de mai multe ori, sub diferite pretexte amîna termenul achitării sumei de bani datorate pentru motorina în cantitate de 10 000 litri, care i-a fost transmisă acestuia, evita orice contact cu Grigoraș Gheorghe, deconecta telefonul, nu răspundea la apeluri și își schimba numerele de telefon, iar într-o asemenea conjunctură acțiunile lui Pîslaru Vitalie în nici într-un caz nu pot fi apreciate ca relații civile, ci doar ca escrocherie, pasibilă de pedeapsa penală;

- delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil se face luîndu-se în considerație două aspecte de maximă importanță, atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor și prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele. Aceste două aspecte sunt puse la baza circumstanțelor care trebuie cercetate în vederea constatării lipsei sau prezenței scopului de cupiditate;

-consideră neîntemeiată și contrară legii, aprecierea dată de către instanța de fond prin care aceasta a stabilit că, acțiunile inculpatului Pîslaru Vitalie sunt de natură civilă, de vreme ce în cadrul urmăririi penale au fost acumulate și administrate suficiente probe ce confirmă vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii imputate, iar o atare abordare din partea instanței de fond nu poate fi apreciată decît ca o atitudine părtinitoare față de acțiunile inculpatului, menite să-l ajute pe ultimul să evite răspunderea penală, prezumîndu-l pe învinuit ca fiind nevinovat în comiterea infracțiunii incriminate prin ignorarea nejustificată și cu desăvîrșire a probelor prezentate de către acuzare;

-la caz, inculpatul Pîslaru Vitalie, cît și apărătorul acestuia au indus în eroare instanța de fond, afirmînd pe tot parcursul examinării cauzei că, inculpatul avea

intenția să achite pentru cantitatea de motorină care i-a fost transmisă, neindicând concret dacă acesta a achitat macăr o parte din cele 10 000 litri de motorină care i-au fost transmise. La nenumăratele solicitări de a-și onora obligațiile asumate, Pîslaru Vitalie, se echiva prin orice modalitate, ceea ce denotă încă odată intenția acestuia de a nu se achita cu Grigoraș Gheorghe;

- se constată o atitudine părtinitoare a instanței, prin faptul că a menționat în sentință sintagma *„reprezentantul părții vătămate a declarat în mod tendențios faptul că pînă la momentul de față persoana în cauză (adică inculpatul) nu i-a achitat careva sume bănești și nu dorește să discute ”*, fapt care poate fi apreciat ca simplă ipoteză înaintată de către instanța de fond, neavînd la baza acesteia un raționament logic, ori un argument plauzibil, care să justifice în vre-un fel veridicitatea acestora, or, în ipoteza în care se insistă pe această afirmație, la materialele cauzei penale urma să existe careva încrisuri ori alte probe, care fără nici un dubiu să demonstreze că, reprezentantul părții vătămate întradevăr a primit suma de bani datorată, lucru care însă nu s-a întîmplat;

-instanța de fond a ignorat circumstanțele de fapt deduse din declarațiile reprezentantului părții vătămate Grigoraș Gheorghe, care au o importanță deosebită în justa soluționare a cazului și anume: faptul că inculpatul Pîslaru Vitalie și-a asumat obligația să achite motorina procurată în termen de o lună de zile, faptul că atunci cînd inculpatul Pîslaru Vitalie a doua oară cînd a venit după motorină, a promis că a doua zi îi v-a aduce cerealele, lucru care nu s-a întîmplat; faptul că atunci cînd a trimis mașina după cereale, Grigoraș Gheorghe nu le-a primit, iar inculpatul Pîslaru Vitalie motivînd că mai are datorii față de alți creditori; faptul că nu a primit îngrășăminte de la „Bicoli-Agro” SRL din contul datoriei inculpatului, de aproximativ 175 000 lei, ceea ce combate versiunea de apărare a inculpatului potrivit căruia dînsul prin intermediul companiei date s-a achitat pentru motorina procurată-circumstanțe care indică direct intenția inculpatului de a însusi banii obținuți din motorină;

-instanța de fond nejustificat la adoptarea sentinței pe caz a ignorat fără vre-un motiv circumstanțele de fapt deduse din declarațiile martorului Ciobanu Mihai, care expres a menționat că, în adresa companiei gestionate de către inculpat și anume „Pîslaru& KO” SRL, pentru motorina comandată, a transferat suma de 140 000 lei, fapt ce denotă clar că Pîslaru Vitalie nu avea intenția de a achita banii pentru cantitatea de motorină procurată și respectiv combate declarațiile acestuia că, dînsul ar fi avut intenția de a stinge datoria cu cereale. Mai mult decît atît, însăși destinația sumei de 140 000 lei, care constituie plata primită pentru motorină, în actele prin care a fost efectuat transferul bancar, această sumă a fost indicată ca fiind pentru materialele de construcție și nu pentru motorina, circumstanțe din care rezultă că suntem în prezenta unei escrocherii, dar nu a unor relații de ordin civil;

- instanța de judecată a apreciat eronat și celelalte probe prezentate de către acuzare în cadrul ședințelor de judecată și anume: procesul verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 15.04.2015; facturile fiscale nr. FB4238041 și FB4238050;

procesele verbale de ridicare și examinare din 15.04.2015 a copiilor autentificate a ordinelor de plată nr. 26 și 38 din data de 15.04.2015, ridicate de la martorul Ciobanu Mihai și mijloacele de probă - copiile autentificate a acestor ordine de plată, care în opinia instanței sunt lipsite de concludență, argument cu care nu este de acord întrucât acestea din contra, constituie probe concludente pe caz.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2022, apelul procurorului a fost respins ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că Pîslaru Vitalie urmează a fi achitat de la învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta sa nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, instanța de apel a considerat că instanța de fond a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, a oferit o apreciere corespunzătoare circumstanțelor invocate de participanții la proces și întemeiat a dispus achitarea inculpatului, or atât în ședința instanței de fond, cât și în ședința instanței de apel s-a stabilit că de către acuzare nu au fost prezentate probe pertinente, concludente, utile, ce ar corobora între ele și ar indica că fapta inculpatului Pîslaru Vitalie ar întruni elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

La caz, acuzarea l-a prezumat pe inculpatul Pîslaru Vitalie din start vinovat, bazându-se doar pe declarațiile reprezentantului părții vătămate și a martorilor, fără a ține cont de mijloacele de probă prezentate de inculpat în apărarea sa, însă, Colegiul reținând probele anexate la dosar a menționat că acțiunile inculpatului Pîslaru Vitalie reprezintă relații civile, în speță, lipsind probe concludente, pertinente și utile care să confirme dobândirea ilicită de către inculpatul Pîslaru Vitalie, a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere de la partea vătămată SRL "Vero-Nadina". Inculpatul Pîslaru Vitalie, în calitate de reprezentant al SRL "Pîslaru & KO" pe de o parte, și reprezentantul părții vătămate SRL "Vero-Nadina" pe de altă parte, au urmărit executarea cu bună-credință a obligațiilor asumate.

În speță, s-a stabilit că drepturile de creanță, a presupusei părți vătămate SRL "Vero-Nadina", au fost exercitate în ordinea procedurii civile, prin pronunțarea de către Judecătoria Donușeni a hotărârii nr. 25-2-159-06022014 (2-172/2014) din 04 martie 2014, prin care a fost dispusă încasarea din contul SRL "Pîslaru & KO", în beneficiul SRL "Vero-Nadina", a sumei de 148000 lei, cu titlu de datorie, și a sumei de 46620 lei cu titlu de penalitate.

Prin urmare, din materialele cercetate în ședința de judecată se atestă că lipsește temeiul aplicării răspunderii penale pentru escrocherie. Faptul că, în acțiunile inculpatului Pîslaru Vitalie sunt relații civile și nu penale se dovedește și prin materialele cauzei și anume, copia contractului de vânzare-cumpărare nr. V/P din 23 iulie 2013, SRL "Vero-Nadina" a vândut, iar SRL "Pîslaru & KO" a cumpărat produse petroliere în asortimentul și prețurile prevăzute în anexele la prezentul contract.

Astfel, conform pct. 3.3 din contract, în cazul în care părțile vor conveni ca produsele petroliere să fie furnizate în credit, achitarea lor va avea loc în cel mult 20 de zile bancare.

De asemenea, potrivit pct. 3.4 din contract, în caz de neachitare în termenul prevăzut în contract, cumpărătorul va fi nevoit să achite penalități în valoare de 0,2% din valoarea mărfii, pentru fiecare zi de întârziere.

Conform pct. 6.1. și 6.2 din contractul nominalizat, toate litigiile și divergențele rezultate din executarea prezentului contract, vor fi soluționate de părți pe cale amiabilă. În caz contrar, părțile se vor adresa instanței de judecată competente din Republica Moldova.

Astfel, ținând cont de clauzele contractuale, instanța de apel a indicat că părțile au prevăzut repararea eventualului prejudiciu, cauzat prin neexecutare în termen a obligațiilor de plată, urmând a fi calculată o penalitate în mărime de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere.

Mai mult, a fost stabilită și ordinea de apărare a dreptului subiectiv încălcat, și anume sesizarea instanțelor judecătorești competente din Republica Moldova, urmând ca aceasta să se expună asupra prezenței dreptului de creanță și a modului de apărare a dreptului subiectiv încălcat.

Subsecvent, instanța de apel a reținut că, cauză penală a fost pornită la data de 07 martie 2014, (f.d. 1, vol.I) adică cu 3 zile mai târziu de la pronunțarea hotărârii Judecătoriei Dondușeni, prin care au fost recunoscute drepturile de creanță a SRL "Vero-Nadina" față de SRL "Pîslaru & KO" și dispusă încasarea sumelor de 148000 lei, cu titlu de datorie, și a sumei de 46620 lei cu titlu de penalitate.

Mai mult, materialele cauzei atestă intentarea de către SRL "Vero-Nadina" a unui proces civil, în vederea recuperării datoriei de la SRL "Pîslaru & KO", circumstanțe care au fost cunoscute atunci când au fost anexate la materialele cauzei penale, la 11 februarie 2015, odată cu depunerea de către Pîslaru Vitalie a plângerii împotriva acțiunilor organului de urmărire penală, deși reprezentantul părții vătămate, a avut suficient timp la dispoziție, pentru a prezenta organului de urmărire penală, probele pe care le deține.

În acest context, instanța de apel a menționat că alegațiile reprezentantului părții vătămate privind necunoașterea detaliilor despre examinarea litigiului în ordinea procedurii civile, deoarece "există persoană responsabilă de aceasta", urmează a fi apreciate critic, or conducătorul întreprinderii este obligat să cunoască toate detaliile ce rezultă din activitatea acesteia, mai ales atunci când urmează a fi intentată o cauză penală, în vederea apărării unui drept, revendicat deja în ordinea procedurii civile.

Astfel, în ședința de judecată s-a stabilit comportamentul reprezentantului părții vătămate, ca fiind unul de rea-credință, tendențios, cu scopul atragerii la răspundere penală a inculpatului Pîslaru Vitalie. Or, ar fi irațional să ajungi la altă concluzie, în contextul în care, Grigoraș Gheorghe, fiind în posesia unui act de dispoziție judecătoresc prin care a fost apărat dreptul său de creanță față de

întreprinderea administrată de inculpat, a sesizat totuși organul de urmărire penală, pentru a investiga infracțiunea de escrocherie, în privința inculpatului.

De asemenea, nu pot fi reținute ca întemeiate mențiunile reprezentantului părții vătămate, care a declarat că *"nu are procură pentru a primi alte prestații pentru stingerea datoriilor. Iar, alte persoane fizice, nu s-au adresat la el pentru a stinge datoria"*, or, în calitate de administrator al unei întreprinderi, nu este necesară o împuternicire specială, manifestată sub forma unei procuri, pentru a primi prestații de la alte persoane fizice, în vederea stingerii datoriilor, fiind suficient simplul acord de voință, manifestat prin semnarea documentelor contabile.

Totodată, reprezentantul părții vătămate a recunoscut faptul că a primit de la inculpatul Pîslaru Vitalie, o pompă în contul stingerii datoriei, care însă nu a fost luată la evidență, ci depozitată la întreprindere. A mai recunoscut că inculpatul a propus ca să se achite cu cereale în contul stingerii datoriei.

În prezența acestor circumstanțe se atestă că inculpatul Pîslaru Vitalie, nu s-a eschivat de la executarea obligației față de SRL "Vero-Nadina", ci a identificat diferite soluții în vederea executării obligației de plată a motorinei, prin urmare se atestă lipsa acțiunii adiacente în latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, și anume a înșelăciunii sau abuzului de încredere.

Lipsa acțiunii adiacente manifestate sub forma înșelăciunii sau abuzului de încredere, mai este demonstrată și prin informația cu privire la rulajul bancar al întreprinderii SRL "Pîslaru & KO", ridicat de la BC "Eurocreditbank" SA, potrivit căruia, întreprinderea gestionată de inculpatul Pîslaru Vitalie, SRL "Pîslaru & KO", în perioada de referință, a avut înregistrate intrări pe cont, circumstanță care atestă că stiuția financiară a întreprinderii nu a fost una precară, și nu este demonstrat faptul că acesta ar fi știut din timp că va fi în imposibilitate de executare.

Subsecvent, instanța de apel a indicat că hotărârea Judecătoriei Dondușeni nr. 2-172/2014 din 04 martie 2014, reprezintă autoritate de lucru judecat, iar potrivit principiilor generale de drept, autoritatea lucrului judecat are la bază regula că o acțiune nu poate fi judecată decât o singură dată și că o constatare făcută prin hotărâre judecătorească definitivă nu trebuie să fie contrazisă de o altă hotărâre, tocmai în scopul de a se realiza o administrare uniformă a justiției.

Totodată, instanța reiterează că hotărârea Judecătoriei Dondușeni nr. 2-172/2014 din 04 martie 2014, devenită irevocabilă, a stabilit clar natura relațiilor civile existente între părți, fiind confirmat și revendicat dreptul de creanță al SRL "Vero-Nadina" față de SRL "Pîslaru & KO", prin încasarea costului motorinei, presupus însușite prin înșelăciune și abuz de încredere, de inculpatul Pîslaru Vitalie.

Astfel, nu poate fi reținută solicitarea acuzării cu privire la condamnarea inculpatului Pîslaru Vitalie pentru dobândirea ilicită de la SRL "Vero-Nadina" a 10000 de litri de motorină, prin înșelăciune și abuz de încredere, în contextul în care, Judecătoria Dondușeni, prin hotărâre irevocabilă, s-a expus în ordinea procedurii civile, asupra raportului juridic civil stabilit între aceleași părți, cu privire la același

obiect și bazat pe aceleași temeuri, recunoscând creanța SRL "Vero-Nadina", față de SRL "Pîslaru & KO".

În continuare, instanța de apel a menționat că lipsa acțiunii adiacente în latura obiectivă a infracțiunii incriminate inculpatului Pîslaru Vitalie, și anume înșelăciunea și abuzul de încredere, mai este demonstrată și prin declarațiile martorului Ciobanu Mihail, care a declarat în ședința de judecată că motorina luată de inculpat de la SRL "Vero-Nadina", a fost vândută lui, urmând ca acesta să se achite cu cereale atunci când va recolta roada. La rândul său, Pîslaru Vitalie, urma să caute persoane pentru a vinde grâul mai scump.

Din aceste depoziții rezultă că inculpatul Pîslaru Vitalie, nu a avut intenția de a lua motorina de la SRL "Vero-Nadina", ca mai apoi, în mod intenționat să nu achite costul acesteia. Intenția inculpatului, a fost de a-l ajuta pe Mihai Ciobanu în recoltarea roadei, urmând ca acesta să îi ofere în schimb grâu, pe care îl va realiza mai scump.

Declarații similare a făcut și martorul Boboc Ion, care a declarat în ședința de judecată că activând în calitate de șofer, a plecat împreună cu Pîslaru Vitalie, cu autocisterna pentru motorină și a luat 5000 de litri de motorină, după care a plecat la Talmaz și a descărcat-o la Mihai Ciobanu. După aceasta au mai luat 5000 de litri de motorină.

Subsecvent, instanța de apel a apreciat critic alegațiile martorului Boboc Ion, în partea în care a indicat că el, stând în mașină, a văzut cum Mihai Ciobanu a transmis lui Vitalie Pîslaru bani pentru motorină, or, la întrebarea acuzatorului de stat, acesta a răspuns că nu cunoaște câți bani i-a transmis Mihai Ciobanu pentru motorină lui Pîslaru Vitalie. Prin aceste declarații, nu poate fi demonstrat faptul că inculpatul Pîslaru Vitalie, a vândut în aceeași zi motorina lui Mihai Ciobanu și a primit banii pentru aceasta, neachitând datoria către SRL "Vero-Nadina". Or, martorul Boboc Ion, a văzut o simplă transmitere a unei sume de bani, de la Mihai Ciobanu către inculpatul Pîslaru Vitalie, necunoscând totodată suma transmisă și care a fost destinația plății, presupunând că acești bani sunt pentru motorina adusă.

În aceste circumstanțe, versiunea procurorului precum că Pîslaru Vitalie a dobândit ilicit bunurile părții vătămate prin înșelăciune și abuz de încredere, reprezintă doar o presupunere, atîta timp cît acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente utile, ce ar corobora între ele și ar indica că fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet.

În motivarea recursului indică aceleași motive pe care le-a indicat în apel, suplimentar menționând că:

- instanța de fond cît și cea de apel la adoptarea soluției pe caz greșit au ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Pîslaru V. sunt de natură civilă, deoarece nu au

analizat complet și obiectiv circumstanțele de drept și de fapt constatate în ședința de judecată;

- aprecierea dată de instanța de fond și de către curtea de apel probelor cercetate este una părtinitoare și subiectivă, nu s-a luat în considerație probele prezentate de acuzare, ce demonstrează faptul că inculpatul Pîslaru V., a dobândit prin înșălăciune de la managerul SRL "Vero-Nadina", Grigoraș Gheorghe, a motorinei în cantitate de 10000 litri, neavînd intenția de a o achita;

- prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componenței de infracțiune prevăzute de norma penală, fapta inculpatului urmează a fi calificată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal;

- pe caz, s-a dovedit vinovăția lui Pîslaru Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, adică s-a dovedit faptul însușirii prin escrocherie de către inculpat a 10000 litri de motorină în valoare de 148000,00 lei, ceea ce la momentul comiterii infracțiunii constituia proporții deosebit de mari;

- instanța de apel nu a găsit nici motivare justificativă a acțiunilor inculpatului Pîslaru Vitalie manifestate prin faptul că, Ciobanu Mihai s-a achitat prin transfer pentru motorina procurată, însă inculpatul Pîslaru Vitalie extrage acești bani de pe cont și îi însușește prin ce se dovedește intenția de la bun început a inculpatului de a nu se achita pentru motorina primită în avans;

- instanța de apel, la adoptarea deciziei, a admis o eroare de drept și nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încît concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în instanță, făcîndu-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces și la probele materiale, iar în astfel de condiții, colegiului penal, îi rămînea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor;

- toate aceste motive au fost aduse spre cunoștință instanței de apel și propuse de acuzare a fi puse la baza deciziei pronunțate, motive însă de care nu a ținut cont instanța și în mod nejustificat a dispus soluția de achitare și a făcut o concluzie greșită cu privire la circumstanțele în care a fost comisă fapta infracțională, precum și vinovăția inculpatului;

- instanța de apel la adoptarea deciziei nu a dat apreciere corectă și justă a cumulului de probe cercetate în prezenta cauză, soluție care nu poate fi menținută or probatoriul administrat vine să combată motivele invocate de instanță;

- instanța de apel nu și-a motivat plauzibil soluția dispusă, din ce reiese că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, ceea ce echivalează conform prevederilor art. 435 Cod de procedură penală cu nerezolvarea fondului apelului, din care considerente decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel.

În drept recurentul și-a întemeiat recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod

de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, avocatul Cimpoi Ruslan în numele inculpatului depune referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii instanței de apel, din următoarele considerente.

Cu titlul preliminar, se relevă că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept în privința cărora instanțele de fond au admis erori procesuale, respectiv rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, se rezumă la înlăturarea erorilor de drept admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, regulă stipulată și în art. 434 Cod de procedură penală.

Verificând actele cauzei, raportate la criticele recursului, instanța de recurs conchide că, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, *ad integrum*, cu dispunerea rejudecării cauzei, instanța conducându-se în acest sens de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, atunci când erorile judiciare nu pot fi corectate la această etapă a procedurilor.

Astfel, la această etapă, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Analizând conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit consideră că, procurorul invocă temeiurile pentru casare prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, evidențiind faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Învederând norma enunțată mai sus, Colegiul penal remarcă, că apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că, provoacă un control atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva

căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Reieșind din dispoziția art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Verificând criticile expuse în recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la toate motivele esențiale invocate în ordine de apel.

De altfel, conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei, hotărârea din 13 mai 1980*). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Desfășurând ideea că, nu toate observațiile procurorului au fost dezbătute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit pornește de la aceea că, potrivit cererii de apel declarată de procuror, anexată la fila dosarului 109-112, vol. III, au fost puse pentru discuție, inclusiv câteva argumente principale:

-instanța de judecată a dispus achitarea lui Pîslaru V., din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, fără însă a indica concret care elemente anume lipsesc;

-în acțiunile inculpatului se atestă prezența laturii obiective și subiective a componentei infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal;

-din probele administrate în cadrul ședinței de judecată, s-a stabilit că inculpatul Pîslaru Vitalie a primit de la reprezentantul "Vero-Nadina" SRL, Grigoraș Gheorghe, motorină în cantitate de 10000 litri, pe care conform clauzelor contractuale urma s-o achite în termen de o lună de zile. Respectiv, inculpatul a vîndut această cantitate de motorină, iar angajamentul asumat nu și l-a onorat, iar banii obținuți i-a însușit;

-în virtutea faptului că, pe conturile bancare care le deținea Pîslaru Vitalie la acea perioadă au fost atestate mișcări de mijloace bănești, dînsul nu a achitat plățile datorate și respectiv prin însușirea de către acesta a motorinei în cantitate de 10 000 litri, companiei „Vero-Nadina” SRL i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în mărime de 148000 lei, circumstanțe ce atestă în acțiunile inculpatului prezența laturei obiective a infracțiunii prevăzute de art. 190 Codul penal;

-Pîslaru Vitalie de mai multe ori, sub diferite pretexte amîna termenul achitării sumei de bani datorate pentru motorina în cantitate de 10 000 litri, care i-a fost transmisă acestuia, evita orice contact cu Grigoraș Gheorghe, deconecta telefonul, nu răspundea la apeluri și își schimba numerele de telefon, iar într-o asemenea conjunctură acțiunile lui Pîslaru Vitalie în nici într-un caz nu pot fi apreciate ca relații civile, ci doar ca escrocherie, pasibilă de pedeapsa penală;

-întrucât companiei "Vero-Nadina" SRL, i-au fost recunoscute drepturile de creanță față de SRL "Pîslaru & KO" și dispusă încasarea sumelor datorate, în opinia instanței de fond, reprezentantul companiei "Vero-Nadina" SRL, Grigoraș G. în mod tendențios a abuzat atunci când a sesizat organul de urmărire penală despre acest fapt, nu a luat însă în considerare faptul că, ultimul până la momentul de față nu și-a recuperat banii care îi sunt datorați, iar organul de urmărire penală l-a sesizat anume din considerentul de a-și recupera banii.

Însă, instanța de apel în decizie a copiat textul sentinței, fără a se expune la aceste argumente, concluzionând în final doar faptul că " *În aceste circumstanțe, versiunea procurorului precum că Pîslaru Vitalie a dobândit ilicit bunurile părții vătămate prin înșelăciune și abuz de încredere, reprezintă doar o presupunere, atîta timp cît acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile, care ar corobora între ele și ar indica că fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, prevăzută la art. 190 alin. (5) din Codul penal.*", neindicând care anume elemente nu se întrunesc în acțiunile inculpatului, totodată fără a-și argumenta poziția ținând cont de învinuirea adusă acestuia conform rechizitoriului și materialele cauzei penale, astfel nu s-a pronunțat motivat asupra argumentelor din apelul procurorului.

În contextul celor abordate, urmează de trecut în evidență faptul că Curtea Europeană a Drepturilor Omului obligă instanțele să-și motiveze deciziile, fără argumente „stereotipe, abstracte, precum și contradictorii”. În același sens s-a expus și Consiliul Consultativ al judecătorilor Europeni (CCJE) referindu-se la calitatea unei

hotărâri judecătorești. Potrivit recomandărilor din avizul nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze faptul că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate. Totodată și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitate părților de a putea exercita un eficient control judiciar.

Conform standardelor enunțate, motivarea hotărârii trebuie să fie coerentă, clară, lipsită de ambiguități și de contradicții, ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la adoptarea soluției și trebuie să exprime respectarea de către judecător a principiilor enunțate de Curtea Europeană.

Pe cale de consecință, se prezumă că Curtea de Apel trebuia să preia spre examinare cererea de apel depusă în cauză și să dezbată prin argumente temeinice și clare, criticile esențiale formulate de procuror, ceea ce în partea descriptivă a deciziei recurate nu se regăsește.

În concluzie, instanța ierarhic inferioară nu s-a expus clar asupra tuturor motivelor esențiale menționate în apel, fără o fi făcută o analiză sau o argumentare din care considerente alegațiile nominalizate sânt respinse sau apreciate ca neîntemeiate, limitându-se cu expunerea selectivă doar asupra unora din ele.

Așadar, în decizie instanța de apel urmează să analizeze argumentele importante invocate de apelant, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de apelant. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cer prevederile art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În esență, toate acestea au conturat convingerea fermă a instanței de recurs că instanța de apel, judecând cauza, a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a

judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate conform rechizitoriului, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate inculpatului, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Pîslaru Vitalie Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 02 februarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie